

קדישא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (יהושע כ"ד) וְאַקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנְּהָר וְאוֹלֶף אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן. אֶרֶץ כְּנָעַן מִמֶּשׁ אֶרְעָא דְשָׂאָר חֵיילִין עֲלָאִין תְּבִירִין תְּחוּתָהּ תַּמָּן וְלִית לְהוּן קִיּוּמָא בְּהָדָה: (ער כאן מזהה שממות)

הַנְּהָר, וּבָא לוֹ לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה. זֶהוּ שְׁפָתוּב (יהושע כד) וְאַקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנְּהָר וְאוֹלֶף אֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן, אֶרֶץ כְּנָעַן מִמֶּשׁ, אֶרֶץ שְׂשָׂאָר הַחֵילוֹת הָעֲלִיּוֹנִים נִשְׁפָּרִים תְּחוּתָיָהּ שָׁם, וְאִין לְהֶם קִיּוּם עֲמָה: ע"כ מזהה שממות

אֲסַרִי לְגַפְּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֲתָנּוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח, (תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, אֲמַאי יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. אֲלֵא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, בְּהַאי עֲלֵמָא. יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ בְּהַהוּא עֲלֵמָא.

אֲסַרִי לְגַפְּן עִירָה וְלִשְׂרָקָה בְּנֵי אֲתָנּוּ וְגו'. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח, (תהלים קכא) ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ. פִּיּוֹן שְׂאֵמֶר ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע, לְשֵׁם מָה יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ? אֲלֵא ה' יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע - בְּעוֹלָם הַזֶּה, יִשְׁמַר אֶת נַפְשֶׁךָ - בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.

שְׁמִירָה דְּהַאי עֲלֵמָא הוּא, לְמַהוּי נְטִיר בַּר נֶשׁ מִכְּמָה זִינִין בִּישִׁין מְקַטְרָגִין, דְּאֲזֵלִין לְקַטְרָגָא בְּנֵי נֶשָׂא בְּעֲלֵמָא, וְלֹא תִדְבַקָא בְּהוּ. בְּהַהוּא עֲלֵמָא מְאִי הוּא, כְּמָה דְּאֲמָרָן. כִּד נִפִּיק בַּר נֶשׁ מִהַאי עֲלֵמָא, אִי אִיהוּ זְכִי, נִשְׁמַתָּא דִּילִיָּה סְלָקָא וְאֲתַעֲטַרְתָּ בְּאַתְרִיָּה. וְאִי לָא, כְּמָה חֲבִילִין טְרִיקִין אֲזִדְמָנָן, לְאַנְגָּדָא לִיָּה לְגִיָּהֲנָם, וְלֵאמֹסְרָא לִיָּה בִּידָא דְּדוּמָה, דְּאֲתַמְסְרָא לְמִמְנָא עַל גִּיָּהֲנָם, וְתִלְסַר אֶלְף רַבּוּא מְמָנָן עֲמִיָּה, וְכִלְהוּ אֲזִדְמָנָן עַל נַפְשֵׁיָּהוּ דְּחֵיִיבָא.

שְׁמִירָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא, לְהִיּוֹת הָאָדָם שְׁמוּר מִכְּמָה מִינִים רְעִים מְקַטְרָגִים שְׁהוֹלְכִים לְקַטְרָג בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם וְלִדְבַק בְּהֶם. בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם מָה זֶה? כְּמוֹ שְׂאֵמֶרָנוּ, כְּשִׁיּוּצָא אָדָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, אִם הוּא זוֹכֵה - נִשְׁמַתוּ עוֹלָה וּמִתַּעֲטַרְתָּ בְּמִקוּמָה, וְאִם לֹא - כְּמָה קְבוּצוֹת שֶׁל מְחַבְּלִים מְזַמְנִים לְמִשְׁךָ אוֹתוֹ לְגִיָּהֲנָם וְלִמְסַר אוֹתוֹ בִּיַּדֵי דוּמָה, שְׁנִמְסַר לְמִמְנָה עַל הַגִּיָּהֲנָם, וְשִׁלַּשׁ עֲשָׂרָה אֶלְף רַבּוּא מְמָנִים עִמּוֹ, וְכֹלָם מְזַמְנִים עַל נַפְשוֹת הַרְשָׁעִים.

תָּא חֲזִי, שְׁבַעָה מְדוּרִין אִית בֵּיה בְּגִיָּהֲנָם, וְשְׁבַעָה פְּתַחִין. וְנִשְׁמַתָּא דְּחֵיִיבָא עֲאֵלַת, וְכְמָה טְרִיקִין, טְהִירִין, נְטוּרֵי תְּרַעִי, וְעֲלִיָּהוּ חַד מְמָנָא בְּכָל תְּרַעָא וְתְּרַעָא, וְנִשְׁמַתְהוּן דְּחֵיִיבָא אֲתַמְסְרוּן לְאִינוּן מְמָנָן, עַל יְדָא דְּדוּמָה. פִּיּוֹן דְּאֲתַמְסְרוּן בִּידֵיָּהוּ, סְתַמִּין תְּרַעִין דְּאֶשָּׂא דְּמִלְּהָטָא.

בֵּא רָאָה, שְׁבַעָה מְדוּרִים יֵשׁ בְּגִיָּהֲנָם, וְשְׁבַעָה פְּתַחִים. וְנִשְׁמַת הַרְשָׁע נִכְנָסַת, וְכְמָה מִלְּאֲכִי חֲבָלָה, רוּחוֹת, שׁוּמְרֵי הַשְּׁעָרִים, וְעֲלִיָּהֶם מְמָנָה אֶחָד בְּכָל שַׁעַר וְשַׁעַר, וְנִשְׁמוֹת הַרְשָׁעִים נִמְסְרוֹת לְאוֹתָם מְמָנִים עַל יְדֵי דוּמָה. פִּיּוֹן שְׁנִמְסְרוֹת בִּידֵיָּהֶם, סוֹתְמִים שְׁעָרִים שֶׁל אֵשׁ לוֹהֵט.

דְּהָא תְּרַעִין בְּתַר תְּרַעִין הוּו, תְּרַעִין פְּלָהוּ פְּתִיחִין וְסְתִימִין, אִינוּן דְּלִבְר פְּתִיחִין, דְּלִגּו סְתִימִין. וּבְכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת פְּלָהוּ פְּתִיחִין, וְנִפְקִין חֵיִיבָא עַד אִינוּן פְּתַחִין

שְׁחָרֵי יֵשׁ שְׁעָרִים אַחַר שְׁעָרִים. כָּל הַשְּׁעָרִים פְּתוּחִים וְסוֹתוּמִים, הַחִיצוֹנִיִּים פְּתוּחִים וְהַפְּנִימִיִּים סוֹתוּמִים, וּבְכָל שַׁבַּת וְשַׁבַּת כָּלָם

דְּלָבֵר, וּפְגַעִין נִשְׁמָתִין אַחֲרֵינִין, דְּמַתְּעַפְּבִין
בְּפִתְחֵין דְּלָבֵר. פִּד נַפְק שְׂבֵתָא, פְּרוּזָא קָאִי
בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא, וְאָמַר (תהלים ט) יִשׁוּבוּ
רְשָׁעִים לְשֹׂאֵלָה וְגו'.

תָּא חֲזִי, נִשְׁמָתִין דְּצַדִּיקָיָא, קִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא נָטִיר לוֹן, דְּלֹא יִתְמַסְרוּן בִּידָא
דְּדוּמָה, דְּהוּא מְמַנָּא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב,
יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבֹאֲךָ וּכְתִיב יִשְׁמַר אֶת נַפְשְׁךָ.

(דף רלח ע"א)

אַסְרֵי לַגְּפִן עִירָה. מָאִי גְּפִן, דָּא כְּנַסְתָּ
יִשְׂרָאֵל, כְּמָא דָּאתָ אָמַר, (תהלים פ) גְּפִן

מִמְצָרִים תִּסְיַע. וּכְתִיב, (תהלים קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ כְּגְּפִן
פּוֹרְיָה, אֲשַׁתְּךָ, כְּהֵאִי גְּפִן קִדְשָׁא. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, הֵאִי גְּפִן דְּמִבְּרַכִּינָן בֵּיהּ בּוֹרָא פְּרִי
הַגְּפִן. בּוֹרָא, הֵינּוּ דְכִתִּיב, עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי.

פְּרִי הַגְּפִן, דָּא עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּכַר, עֵץ
פְּרִי דָּא נוֹקְבָא. בְּגִינֵי כֶף, בּוֹרָא פְּרִי הַגְּפִן דָּא
דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחַדָּא. (ס"א נִשְׁמָתֵיהוֹן דְּצַדִּיקָיָא אֵינּוּן פְּרִי הַגְּפִן
כְּדָאמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגְּפִן).

אַסְרֵי לַגְּפִן עִירָה, דָּא מְלָפָא מְשִׁיחָא, דְּזַמִּין
לְשִׁלְטָאָה עַל כָּל חֵילֵי עַמְמַיָּא, חֵילִין
דִּי מְמַנָּן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
וְאֵינּוּן תְּקַפָּא דְּלֵהוֹן לְאַתְתַּקְּפָא, וְזַמִּין מְלָפָא
מְשִׁיחָא לְאַתְגַּבְּרָא עַלֵיהוּ.

בְּגִין דְּהֵאִי גְּפִן, שְׁלִיט עַל כָּל אֲלִין פְּתָרִין
תְּתַאֲוִן, דְּשְׁלִטֵי בְּהוּ עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי
עַבּוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, הֵאִי נֹצֵחַ לְעֵילָא.

יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוּן שְׂרָקָה, יִשְׁיַצּוּן וַיִּנְצְחוּן
חֵילִין אַחֲרֵינִין לְתַתָּא, וְעַל כֵּלָּהוּ יִתְגַּבֵּר
מְלָפָא מְשִׁיחָא. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (זכריה
ט) עֲנִי וְרוּכְבַּ עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר. עֵיר
וְחֲמוֹר תָּרִין פְּתָרִין אֵינּוּן, דְּשְׁלִטֵי בְּהוּ
עַמְמַיָּא עוֹבְדֵי עַבּוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,

פְּתוּחִים, וְיוֹצְאִים הַרְשָׁעִים עַד
לְאוֹתָם הַשְּׁעָרִים הַחִיצוֹנִיִּים,
וּפּוֹגְשִׁים נְשָׁמוֹת אַחֲרוֹת
שְׂמַתְעַכְבוֹת בְּפִתְחִים
הַחִיצוֹנִיִּים. וּכְשִׁיּוֹצְאָת שְׂבֵתָא,
הַפְּרוּז עוֹמֵד בְּכָל פִּתְחָא וּפִתְחָא
וְאָמַר: (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים
לְשֹׂאֵלָה וְגו'.

בָּא רָאָה, נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָן
שֶׁלֹּא יִמָּסְרוּ לַיְדֵי דוּמָה, שֶׁהוּא
הַמְּמַנֶּה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב יִשְׁמַר
צִאתְךָ וּבֹאֲךָ, וּכְתוּב יִשְׁמַר אֶת
נַפְשְׁךָ.

אַסְרֵי לַגְּפִן עִירָה. מֵהִי הַגְּפִן? זוֹ
כְּנַסְתָּ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (תהלים
פ) גְּפִן מִמְצָרִים תִּסְיַע, וּכְתוּב (שם
קכ"ח) אֲשַׁתְּךָ כְּגְּפִן פּוֹרְיָה. אֲשַׁתְּךָ
כְּגְּפִן הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, זוֹ הַגְּפִן שְׂמִבְּרַכִּים כְּהֵ
בּוֹרָא פְּרִי הַגְּפִן. בּוֹרָא - הֵינּוּ
שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית א) עֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי.
פְּרִי הַגְּפִן - זֶה עֵץ פְּרִי. עוֹשֶׂה פְּרִי
- זָכַר. עֵץ פְּרִי - זוֹ נִקְבָּה. מִשׁוּם
כֶּף בּוֹרָא פְּרִי הַגְּפִן, זֶה זָכַר
וְנִקְבָּה כְּאַחַד. [נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים מִן פְּרִי
הַגְּפִן, כְּמוֹ שְׁאָמַר בּוֹרָא פְּרִי הַגְּפִן].

אַסְרֵי לַגְּפִן עִירָה - זֶה מְלָךְ
הַמְּשִׁיחַ שְׂעֵתִיד לְשִׁלְטַת עַל כָּל
חֵילוֹת הָעַמִּים, הַחֵילוֹת הַמְּמַנִּים
עַל עַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
וְהֵם חֲזוּק שְׁלֵטָה לְהַתְּחַזֵּק, וְעֵתִיד
מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ לְהַתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם.

מִשׁוּם שְׁגָפִן זוֹ שׁוֹלְטַת עַל כָּל
אוֹתָם הַפְּתָרִים הַתְּתַחְוִנִים
שְׂשׁוֹלְטִים בְּהֶם עַמִּים עוֹבְדֵי
עַבּוֹדַת כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, זוֹ
מְנַצְחַת לְמַעְלָה. יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם
שְׂרָקָה, יִכְלוּ וַיִּנְצְחוּ הַחֵילוֹת
הָאֲחֵרִים לְמַטָּה, וְעַל כֵּלָּם יִתְגַּבֵּר
מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (זכריה ט)
עֲנִי וְרוּכְבַּ עַל חֲמוֹר וְעַל עֵיר. עֵיר
וְחֲמוֹר הֵם שְׁנֵי כְּתָרִים שְׂשׁוֹלְטִים
בְּהֶם עַמִּים עוֹבְדֵי עַבּוֹדַת

פוכבים ומזלות, והם מצד השמאל, צד החל.

זמה שאמר עני - וכי מלך המשיח נקרא עני? אלא כף אמר רבי שמעון, משום שאין לו משלו, וקוראים לו מלך המשיח. זוהי הלכנה הקדושה למעלה שאין לה אור אלא מן השמש.

מלך המשיח הזה ישלט בשלטונו, ותיחד במקומו, ואז (שם) הנה מלפך יבוא לך סתם. אם למטה - עני הוא, שהרי בצד הלכנה הוא. אם למעלה - עני, אספקלריה שאינה מאירה, לחם עני. ועם כל זה, רכב על חמור ועל עיר, חזקם של עמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות לכפותם תחתיו, ויתחזק הקדוש ברוך הוא במקומו.

כבם ביין לבושו, כמו שנגאמר (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה, וכתוב פורה דרכתי לבדי וגו'. כבם ביין - זה הצד של גבורה, דין הקשה, להיות על עמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות. וכדם ענבים סותה - זה העץ למטה, בית דין שנקרא ענבים, והיין נמסר (נשחר) בדם ענבים כדי להתלבש בשניהם, לשפר תחתיו כל שאר העמים עובדי עבודת פוכבים ומזלות ומלכי העולם.

רבי יוסי פתח ואמר, אסרי לגפן עירה, וכתוב (בראשית מ) ובגפן שלשה שריגם והוא כפרחת עלתה נצה. בא ראה כמה אטומים הם בני אדם שלא יודעים ולא משגיחים בכבוד רבונם ולא מסתפלים בדברי התורה ולא יודעים דרכיהם כמה יתפסו, שכתוב (משלי ד) דרך רשעים כאפלה לא ידעו כמה יכשלו.

בוזמן קדמון היתה נבואה שוריה

ואינון מפטר שמאלא סטרא דחול. ומה דאמר עני, וכי מלפא משיחא עני אקרי. אלא הכי אמר רבי שמעון, בגין דלית ליה מדיליה וקרין ליה מלך המשיח. דא הוא סיהרא קדישא לעילא, דלית לה נהורא אלא משמשא.

מלפא משיחא דא, ישלוט בשלטניה, ותיחד בדוכתיה, וכדין (זכריה ט) הנה מלפך יבא לך, סתם. אי לתתא עני הוא, דהא בסטרא דסיהרא הוא. אי לעילא עני, אספקלריא דלא נהרא. לחם עני. ועם כל דא, רוכב על חמור ועל עיר, תקפא דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, לאפפייא תחותיה, ויתתקף קדשא בריך הוא בדוכתיה.

כבם ביין לבושו, כמה דאת אמר, (ישעיה סג) מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה, וכתוב פורה דרכתי לבדי וגו'. כבס ביין דא סטר גבורה, דינא קשיא, למהוי על עממא עובדי עבודת פוכבים ומזלות, ובדם ענבים סותה, דא אילנא לתתא, בי דינא דאקרי ענבים, ויינא אתמסר (ס"א אסתמר) בדם ענבים, בגין לאתלבשא בתרווייהו, לתברא תחותיה כל שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות ומלכין דעלמא.

רבי יוסי פתח ואמר. אסרי לגפן עירה. וכתוב, (בראשית מ) ובגפן שלשה שריגם והיא כפורחת עלתה נצה. תא חזי, כמה אטימין אינון בני נשא, דלא ידעין ולא משגיחין ביקרא דמאריהון, ולא מסתפלי במלי דאורייתא, ולא ידעי ארחייהו כמה יתפסון. דכתוב, (משלי ד) דרך רשעים כאפלה לא ידעו כמה יכשלו.

בוזמן קדמא הות נבואה שריא עלייהו

דבני נשא, והווי ידעין ומסתפלי למנדע
ביקרא עלאה. פיון דפסקא נבואה מנייהו,
הווי משתמשי בבת קול. השתא פסקא נבואה
ופסקא בת קול, ולא משתמשי בני נשא אלא
בחלמא.

וחלמא דרגא תפאה הוא לבר, דהא תנינן
חלמא אחד מששים לנבואה. מאי
טעמא, בגין דאתייהא מדרגא שתיתאה לתתא,
והא אתמר. תא חזי, חלמא לכלא אתחזי,
בגין דחלמא מסטר שמאלא אתייהא, ונחית
בכמה דרגין, ואתחזי חלמא, אפילו
לחייביא. ואפילו לעובדי כוכבים ומזלות.

בגין דזמנין נקטין חלמא ושמעין הני זיני
בישין, ומודעין לבני נשא, מנייהו
דחייבין (ב) דא כנסת ישראל, דכתיב, ומודיעין לון מלין
פדיבין. ולזמנין מלין דקשוט דשמעין.
ולזמנין דאינון שלוחין לחייביא, ומודעי לון
מלין עלאין.

האי רשע מאי כתיב ביה, חמא חלמא
דקשוט, דכתיב ובגפן שלשה שריגם.
מאי גפן. דא כנסת ישראל, דכתיב, (תהלים פ)
הבט משמים וראה ופקוד גפן זאת. משמים,
דהא מאתר דא אתרמי, פמה דאת אמר, (איכה
ב) השליף משמים ארץ. ופקוד גפן זאת, גפן
דהיא זאת, ודאי.

שרישה שריגם, פמה דאת אמר, (בראשית כט)
שלשה עדרי צאן רבצים עליה.
והיא כפורחת, דכתיב, (מלכים א ה) ותרב חכמת
שלמה, דאתנהיר סיהרא. עלתה נצה, דא
ירושלם דלתתא.

דבר אחר, עלתה נצה, לעילא, ההוא דרגא
דקיימא עלה ונייק לה, פמה דאת אמר
(דף רלח ע"ב) (בראשית א) אשר זרעו בו על הארץ.

על בני אדם, והווי יודעים
ומתבוננים לדעת בפבוד העליון.
פיון שפסקא מהם נבואה, הווי
משתמשים בבת קול. עכשו
פסקא נבואה ופסקא בת קול,
ולא משתמשים בני אדם אלא
בחלום.

וחלום הוא דרגא תחתונה היא
חיצונה, שהרי שנינו, חלום הוא
אחד מששים של נבואה, מה
הטעם? משום שבא מדרגה
ששית למטה, והרי נתבאר. בא
ראה, החלום נראה לכלם, משום
שחלום בא מצד השמאל, ויורד
בכמה דרגות, ונראה חלום,
אפילו לחייבים ואפילו לעובדי
כוכבים ומזלות.

משום שלפעמים לוקחים חלום
ושומעים אותם המינים הרעים,
ומודיעים לבני אדם. מהם
שצוחקים (בהם) על בני אדם
ומודיעים להם דברים פוזבים,
ולפעמים שומעים דברי אמת,
ולפעמים שהם שלוחים
לרשעים ומודיעים להם דברים
עליונים.

מה פתוב ברשע הזה? ראה
חלום אמת, שפתוב ובגפן
שלשה שריגם. מהי גפן? זו
כנסת ישראל, שפתוב (תהלים פ)
הבט משמים וראה ופקוד גפן
זאת. משמים, שהרי מקום זה
נזרקה, כמו שנאמר (איכה ב)
השליף משמים ארץ. ופקוד גפן
זאת, גפן שהיא זאת, ודאי.

שרישה שריגם - כמו שנאמר
(בראשית כט) שלשה עדרי צאן
רבצים עליה. והיא כפורחת -
שפתוב (מלכים א-ה) ותרב חכמת
שלמה, שהאירה הלכנה. עלתה
נצה - זו ירושלים של מטה.

דבר אחר עלתה נצה - למעלה,
אותה דרגא שעומדת עליה
ומיניקה אותה, כמו שנאמר